

संस्कृत/Sanskrit	वेदभूषण पञ्चम-वर्ष परीक्षा / Vedabhusan Fifth Year दसवीं/पूर्व मध्यमा - 2/Class 10 th /Purv Madhyama - 2	SET - A
------------------	--	---------

प्रश्न पत्र संख्या / Que. Paper No. : V/23-24/Sanskrit/

जांचकर्ता द्वारा भरा जाएगा / To be filled in by Evaluator

अंकों का विवरण / Details of Marks			
विषय / Subject	पूर्णांक / Max. Marks	प्राप्तांक / Marks obtained	जांचकर्ता के हस्ताक्षर Sign. of Evaluator
संस्कृत / Sanskrit	100		

खण्ड क

(अपठितावबोधनम् - 20 अङ्काः)

प्र.1. अधोलिखितम् अपठितगद्यांशं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत —

पुरा अस्माकं देशे बहवः प्रसिद्धाः राजानः अभवन्। तेषु दुष्यन्तः नाम एकः नृपः आसीत्। तस्य भार्या शकुन्तला आश्रमे पुत्रम् अजनयत्। तस्य नाम भरतः आसीत्। भरतः शैशवास्थायाम् अपि आश्रमे सिंहशावकैः सह क्रीडति स्म। एकदा सः एकस्य सिंहशावकस्य मुखम् उद्धाट्य अवदत् च - 'जृम्भस्व सिंह! दन्तान् ते गणयिष्यामि।' सिंहशावकः अपि जानाति स्म यत् भरतः अपि मम सदृशः शिशुः अस्ति, मया सह च क्रीडति अतः सः भरताय नाक्रुध्यत् न च आक्राम्यत्। तत्र तापसीभ्यां निषिद्धः अपि भरतः कथयति स्म - नाहं सिंहात् विभेमि। इत्थम् आसीत् सः निर्भयः वीरः भरतः। भरतस्य अभिधानेन एव अस्माकं देशस्य आर्यावर्तस्य नाम 'भारतम्' अभवत्।

1. एकपदेन उत्तरत -

1 × 5 = 5

अ. नृपस्य नाम किम् आसीत् ?

आ. भरतः कैः सह क्रीडति स्म ?

इ. कदा देशे बहवः राजानः अभवन् ?

ई. शकुन्तलायाः पुत्रस्य नाम किमासीत् ?

ऋ. निर्भयः वीरः च कः आसीत् ?

	1	वर्ष/Year - 2023-24
--	---	---------------------

संस्कृत/Sanskrit	वेदभूषण पञ्चम-वर्ष परीक्षा / Vedabhusan Fifth Year दसवीं/पूर्व मध्यमा - 2/Class 10 th /Purv Madhyama - 2	SET - A
------------------	--	---------

2. पूर्ण वाक्येन उत्तरत -

2 × 5 = 10

क. भरतः सिंहशावकं किम् अवदत् ?

ख. पुरा अस्माकं देशे के अभवन् ?

ग. तापसीभ्यां निषिद्धः अपि भरतः किं कथयति ?

घ. सिंहशावकः किं जानाति ?

ङ. अस्य अनुच्छेदस्य शीर्षकं लिखत ।

3. व्याकरणाश्रितप्रश्नाः -

1 × 5 = 5

क. 'इत्थम् आसीत् सः निर्भयः वीरः भरतः' अत्र किं क्रियापदम् ?

ख. भरताय कानि विशेषण पदानि प्रयुक्तानि ?

ग. नृपाः इति पदस्य किं पर्यायपदं गद्यांशे प्रयुक्तम् ?

घ. 'गणयिष्यामि' इति क्रियापदस्य कर्तृपदं किं भवेत् ?

	2	वर्ष/Year - 2023-24
--	---	---------------------

संस्कृत/Sanskrit	वेदभूषण पञ्चम-वर्ष परीक्षा / Vedabhusan Fifth Year दसवीं/पूर्व मध्यमा - 2/Class 10 th /Purv Madhyama - 2	SET - A
------------------	--	---------

ड. 'राजानः' इति पदे का विभक्तिः, किं वचनम् ?

खण्ड ख

(रचनात्मककार्यम् - 15 अङ्काः)

प्र.2. स्वविद्यालयस्य प्रधानाचार्याय दिनद्वयस्य रुग्णतावकाशार्थं प्रार्थनापत्रं लिखत । 1 × 5 = 5

Question_Paper_23-24

संस्कृत/Sanskrit	वेदभूषण पञ्चम-वर्ष परीक्षा / Vedabhusan Fifth Year दसवीं/पूर्व मध्यमा - 2/Class 10 th /Purv Madhyama - 2	SET - A
------------------	--	---------

प्र.3. सर्वज्ञानमयी संस्कृतभाषा इति विषयमवलम्ब्य दशवाक्यपरिमितं निबन्धं लिखत। 1 × 5 = 5

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

प्र.4. अधोलिखितानि वाक्यानि संस्कृतभाषया अनूद्य लिखत - 1 × 5 = 5

क. वह मेरा भाई है । / He is my brother.

.....

.....

ख. तुम्हारे पिता कृषक है । / Your father is a farmer.

.....

.....

ग. हम सब केले खा रहे हैं । / We are all eating the bananas.

.....

.....

संस्कृत/Sanskrit	वेदभूषण पञ्चम-वर्ष परीक्षा / Vedabhusan Fifth Year दसवीं/पूर्व मध्यमा - 2/Class 10 th /Purv Madhyama - 2	SET - A
------------------	--	---------

घ. राहुल गौतमबुद्ध का पुत्र था । / Rahul was the son of Gautam Buddha.

.....

.....

ङ. पुष्कर तीर्थो का राजा कहलाता है । / Pushkar calls king of pilgrimage.

.....

.....

खण्ड - ग

(अनुप्रयुक्त व्याकरणम् - 25 अङ्काः)

प्र.5. अधोलिखितपदानां विग्रहवाक्यपूर्वकं समासं निर्दिशत — 1 × 5 = 5

विग्रहः

समासनाम

- क. प्रत्येकम्
- ख. अविवेकः
- ग. अनधिकारः
- घ. अनुरथम्
- ङ. अधिहरि

प्र.6. अधोलिखितपदानां लिङ्ग-विभक्ति-वचनानि लिखत — 1 × 5 = 5

लिङ्ग

विभक्तिः

वचनानि

- क. बालकान्
- ख. मातृः
- ग. यूयम्
- घ. मनसः
- ङ. देवानाम्

संस्कृत/Sanskrit	वेदभूषण पञ्चम-वर्ष परीक्षा / Vedabhusan Fifth Year दसवीं/पूर्व मध्यमा - 2/Class 10 th /Purv Madhyama - 2	SET - A
------------------	--	---------

प्र.7. अधोलिखितपदानां प्रकृतिप्रत्ययौ विभजत — 1 × 5 = 5

	प्रकृति:	प्रत्यय:
क. खादितवान्
ख. पठितव्यम्
ग. हर्तुम्
घ. दत्त्वा
ङ. खादितव्यम्

प्र.8. रेखाङ्कितपदान्या धृत्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत — 1 × 5 = 5

- क. शिववीरः महाराष्ट्राणां मुकुटमणिरासीत् ।
.....
.....
- ख. अमरकोशस्य चत्वारि नामानि प्रसिद्धाति वर्तन्ते ।
.....
.....
- ग. लोभात् सरः स्नातुं प्रविशति ।
.....
.....
- घ. तपोयोगबलेन महर्षयः साक्षात् मन्त्रद्रष्टारो भवन्ति ।
.....
.....

संस्कृत/Sanskrit	वेदभूषण पञ्चम-वर्ष परीक्षा / Vedabhusan Fifth Year दसवीं/पूर्व मध्यमा - 2/Class 10 th /Purv Madhyama - 2	SET - A
------------------	--	---------

ड. तेनास्मान् ब्रह्मणस्पतेऽभि राष्ट्राय वर्धय ।

.....

.....

प्र.9. अधोलिखितानां शब्दानां सन्धिविच्छेदं कुरुत —

1 × 5 = 5

सन्धिविच्छेदः

- क. बीजोत्पत्तिः
- ख. ग्रन्थेऽस्मिन्
- ग. इत्यादि
- घ. तदैव
- ड. चास्ति

खण्डः - घ

(पठितावबोधनम् - 40 अङ्काः)

प्र.10. अतिलघूत्तरीयाः प्रश्नाः —

2 × 10 = 20

1. शकुन्तलायाः सख्योः नाम किम् ?

.....

.....

2. मनुष्यः केन तर्पणीयः न ?

.....

.....

संस्कृत/Sanskrit	वेदभूषण पञ्चम-वर्ष परीक्षा / Vedabhusan Fifth Year दसवीं/पूर्व मध्यमा - 2/Class 10 th /Purv Madhyama - 2	SET - A
------------------	--	---------

3. राष्ट्रभिवर्धनसूक्ते कति मन्त्राः सन्ति ?

4. यास्कः कस्य ग्रन्थस्य रचयिता ?

5. के मन्त्रद्रष्टारः ?

6. नचिकेतसः पितुः नाम किम् ?

7. लकाराः कति ? के च ते ?

8. संसारेऽस्मिन् कतिविधं दुःखं वरीवर्ति ?

9. कः आयुर्वेदः उच्यते ?

संस्कृत/Sanskrit	वेदभूषण पञ्चम-वर्ष परीक्षा / Vedabhusan Fifth Year दसवीं/पूर्व मध्यमा - 2/Class 10 th /Purv Madhyama - 2	SET - A
------------------	--	---------

10. अथर्ववेदस्य उपवेदः कः ?

.....

.....

प्र.11. लघूत्तरीयाः प्रश्नाः —

3 × 5 = 15

1. चरकसंहितायां कति स्थानानि सन्ति ? तानि च कानि ?

.....

.....

.....

.....

2. “अभिवर्तेन मणिना राष्ट्राय वर्धय” इति मन्त्रं पूरयित्वा तात्पर्यं स्पष्टयत ।

.....

.....

.....

.....

3. वेदाङ्गानि कति ? तेषां नामानि लिखत ।

.....

.....

.....

.....

संस्कृत/Sanskrit	वेदभूषण पञ्चम-वर्ष परीक्षा / Vedabhusan Fifth Year दसवीं/पूर्व मध्यमा - 2/Class 10 th /Purv Madhyama - 2	SET - A
------------------	--	---------

4. द्विकर्मकधातवः कति ? के च ते ?

.....

.....

.....

.....

5. सहसा विदधीत संपदः । श्लोकं प्रपूर्यताम् ।

.....

.....

.....

.....

प्र.12. दीर्घोत्तरीयाः प्रश्नाः —

1 × 5 = 5

प्राचीनवैज्ञानिकानाम् आविष्कारविषये संस्कृतभाषया विशदयत ?

अथवा

भारतीतीर्थं स्वामिवर्यस्य विद्याभ्यासं दशवाक्यैः संस्कृतभाषया विवृणुत ।

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

संस्कृत/Sanskrit	वेदभूषण पञ्चम-वर्ष परीक्षा / Vedabhusan Fifth Year दसवीं/पूर्व मध्यमा - 2/Class 10 th /Purv Madhyama - 2	SET - A
------------------	--	---------

Question_Paper_23-24

	11	वर्ष/Year - 2023-24
--	----	---------------------